

FÖRSLAG

Verksamhetsplan och budget 2026

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, 2025-11-15 §xxx

Inledning

Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-16 §120 om planeringsförutsättningar och ekonomiska ramar för nämnden avseende 2026.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-03 §108 om anvisningar för nämndernas planering inför 2026. Nämndens insatser 2026 finns beskrivna i tillsyns-, kontroll-, aktivitets- och handlingsplaner för specifika sakfrågor. För en helhetsbild av hur nämnden arbetar med en viss en fråga behöver samtliga planer läsas.

Nämnden fokuserar fortsatt på arbetet med program tillväxt och inriktningsmål 1; *Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050*. Nämnden stöttar arbetet mot ett större ansvarstagande för de perspektiv som inte når målen.

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Innehållsförteckning.....	3
1. Styrning och ledning.....	4
2. Grunduppdrag och genomförande	6
3. Utmaningar och möjligheter	9
4. Inriktningsmål och program	10
5. Tilläggsuppdrag	21
6. Bostadsförsörjningsprogram	22
7. Dagvattenprogram	23
8. Mobilitetsprogram	25
9. Miljömålen åtgärdsprogram.....	27
10. Landsbygdsprogram	29
11. Tillgänglighetsprogram.....	30
12. Informationshantering	31
13. Säkerhet och beredskap	34
14. Brottsförebyggande program.....	35
15. Jämställdhet	36
16. Barnkonventionen	38
17. Kvalitet, utveckling och innovation	39
18. Ekonomi.....	41
19. Personal	45
20. Uppföljning.....	48
21. Nyckeltal	49

Bilaga 1 Tillsyns- och aktivitetsplan

Bilaga 2 Kompetensförsörjningsplan

1. Styrning och ledning

Kaskadering

Kaskadering är en benämning på processen att fördela och kommunicera mål inom en organisation.

Verksamhetsplan	Nämnden tar årligen beslut om en verksamhetsplan utifrån kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar och ekonomiska ramar.
Tillsyns- och aktivitetsplan	Tillsynsplan- och aktivitetsplanen är en bilaga till nämndens verksamhetsplan.
Handlingsplan	Förvaltningsövergripande aktiviteter kan finnas i specifika handlingsplaner. Exempelvis digitalisering, en förvaltning, bostadsbyggande, kompetensförsörjning, osv
Aktivitetsplan	Samtliga avdelningar tar fram en aktivitetsplan som beskriver avdelningsspecifika aktiviteter kommande år.
Individuell plan	Samtliga medarbetare har en individuell plan. Struktur och former specificeras i gemensam rutin inom förvaltningen.

Nämnden

Nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och hur nämndens av kommunfullmäktige fastställda budgetram ska fördelas. Nämnden ansvarar för att det finns en aktuell budget som överensstämmer med kommunfullmäktiges beslutade ram kompletterad med eventuella tilläggsanslag. Utifrån uppdrag och ansvar styr nämnden huvudsakligen genom sin verksamhetsplan med tillhörande tillsyns-, kontroll- och aktivitetsplaner.

För en nämnd som ansvarar för tillsyn ska myndigheten för tillsynsarbetet avsätta resurser som i tillräcklig grad svarar mot behovet av tillsyn samt ha personal med tillräcklig kompetens för tillsynsarbetet. Myndigheten ska bland annat för varje verksamhetsår upprätta en plan, baserad på behovsutredningen och verksamhetsregistret, för hur tillsynsarbetet ska bedrivas, samt regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsverksamheten.

Förvaltning

Förvaltningen har ansvar gentemot två nämnder. Stora delar av arbetet med grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag bygger på en samverkan inom förvaltningen. För specifika områden finns förvaltningsövergripande handlingsplaner.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Avdelning

Avdelnings- och enhetschefer styr genom aktivitetsplaner och individuella planer. På avdelningsnivå tas aktivitetsplaner fram som bygger på nämndernas verksamhetsplaner, handlingsplaner för specifika områden samt övriga aktiverande och normerande styrdokument som berör avdelningen. Aktivitetsplaner fastställs på avdelningsnivå efter facklig samverkan.

Principerna för framtagande av aktivitetsplanen är samma som för tillsyns- och kontrollplaner. Grunden är en behovsbedömning där samtliga aktiviteter listas med ett, efter bästa förmåga, bedömt resursbehov i arbetstimmar. Tidsplaneringen sker utifrån grunder i rutinen "Tidsredovisning grunder". Uppföljning av tilldelade arbetstimmar sker genom tidsredovisning i Easit samt efterföljande analys inom respektive avdelning.

I de fall en avdelning behöver resurser från en annan avdelning inom förvaltningen, annan förvaltning, kommunalt bolag eller annan organisation ska detta så snart möjligt förankras med denna part. I de fall oenighet råder kring resursfrågan lyfts detta i ansvarskedjan (enhetschef-avdelningschef-förvaltningschef-politik).

Medarbetarnivå

Medarbetarna inom en avdelning upprättar inför nytt verksamhetsår en individuell plan för årets aktiviteter enligt rutinen "Tidsredovisning grunder" reviderad 2024-08-15.

2. Grunduppdrag och genomförande

Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd. Grunduppdraget förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden samt förtydligar nämndens roll och ansvar.

Grunduppdraget är specifikt för en nämnd. Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Kommunfullmäktige följer årligen upp hur nämnden hanterat sitt grunduppdrag. Grunduppdraget revideras vid behov. För nämnd framgår grunduppdraget i nämndens reglemente samt i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget.

Nämndens grunduppdrag

I nämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet, serveringstillstånd, tobak och liknande produkter, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling inom miljöövervakning, energieffektivisering, klimatpåverkan och naturvård samt utgör ett kompetensstöd i miljöfrågor vid fysisk planering. Nämnden medverkar till en ökning av allmänhetens medvetenhet om miljö-, natur-, och hälsoskyddsfrågor samt energi, klimat, och hållbar konsumtion. Nämnden ansvarar även för budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning och för kommunens förvaltare i enlighet med föräldrabalken.

Planering för genomförande

Styrning mot genomförande av grunduppdraget sker genom inledande behovsbedömningar utifrån tilldelade ansvarsområden enligt reglemente och andra uppdrag.

Styrform	Definition	Kommentar
Organiserande styrning	Styrning som syftar till att tydliggöra ansvar och mandat (beskriver VEM)	Frågeställningar att besvara: Hur har nämnden fördelat ansvar och mandat för grunduppdragets genomförande? Hur följer nämnden upp att fördelning av ansvar och mandat fungerar ändamålsenligt?
Aktiverande styrning	Styrning som syftar till att åstadkomma förändring (beskriver VAD som ska åstadkommas)	Frågeställningar att besvara: Hur arbetar nämnden för att åstadkomma förändring inom ramen för sitt grunduppdrag, t ex genom vision, målstyrning, indikatorstyrning, aktivitetsbaserad styrning, planer och strategier etc? Följer nämnden upp resultat och effekter av de förändringar som nämnden beslutat om? Hur följer nämnden upp att den aktiverande styrningen är ändamålsenlig och relevant?
Normerande styrning	Styrning som syftar till att normera eller reglera genomförande (beskriver HUR)	Frågeställningar att besvara: Hur arbetar nämnden för att grunduppdraget ska genomföras i enlighet med lagstiftning och lokala eller nationella förhållningsätt, riktlinjer och regler? Hur följer nämnden upp att den normerande styrningen är ändamålsenlig och relevant?

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Behovsbedömningar görs av både händelse- och objektstyrda insatser på en detaljerad nivå. Därefter tas tillsyns- och aktivitetsplaner fram utifrån under året tillgängliga resurser. I de fall resursbrist föreligger förväntas ansvar flyttas i kedjan medarbetare-enhetschef-avdelningschef-förvaltningschef-nämnd. Nämnden styr och leder verksamheten genom tillsyns- och verksamhetsplaner samt genom att eventuellt sätta mål kopplat till de nyckeltal som finns i uppföljningen av verksamheten.

Organiserande styrning

Stadsbyggnadsdirektören är ansvarig för grunduppdragets genomförande under nämnden. Delegation från nämnden ges till förvaltningschefen. Förvaltningschefen vidaredelegerar därefter beslutanderätt inom förvaltningen. Denna modell är av avgörande betydelse för en effektiv organiserande styrning av verksamheten. Arbetsmiljöansvar fördelas på liknande sätt från förvaltningschefen.

Aktiverande styrning

Nämndens aktiverande styrning sker genom projekt-, handlings-, tillsyns-, kontroll- och verksamhetsplaner. Delar av grunduppgifterna är svåra att mäta som exempelvis vilken kvalitet ett kontroll- eller tillsynsbesök haft. Dessa delar säkras genom kvalitetssäkrade arbetsprocesser i den normerande styrningen. Nyckeltalen redovisas löpande för nämnden. För helåret görs för samtliga nyckeltal en analys kring trender över tid och eventuella behov av styrning i någon riktning. Särskilt viktiga områden och sakområden i behov av förändring åsätts målnivåer eller målintervall av nämnden inför nytt verksamhetsår.

Normerande styrning

Tidsplanering

Tidsplanering är avgörande för en effektiv styrning, ledning och uppföljning av en verksamhet. Inom förvaltningen finns sedan januari 2021 tidsplanering på alla avdelningar. Tidsredovisning sker i kommunens system Easit.

Rutiner och spelregler

Interna rutiner för verksamheten som inte "hör hemma" i DOK samlas på förvaltningens Sharepointplats. I frågor där det finns tolkningsutrymme eller behov av förtydligande

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

fastställs "Spelregler". I dagsläget finns spelregler kring arbetstid och intern representation. Även spelreglerna finns på förvaltningens Sharepointplats.

Ledningsmöten

Förvaltningschefen kallar och skriver minnesanteckningar från förvaltningens ledningsmöten som äger rum var 3:e vecka. Minnesanteckningar från ledningsmötena finns tillgängliga med underlag på förvaltningens Sharepointplats. Den vardagliga normerande styrningen och den som finns i årshjulet förankras/samordnas på ledningsmötena.

Chefsnätverk

Viktigt forum för den normerande styrning är förvaltningens chefsnätverk med cirka 25 chefer närvarande. I detta forum förs dialog kring hur för att så långt möjligt hantera frågorna på ett föredömligt och bra sätt.

Ansvarsutkrävande

Viktig del är att det i samtliga led vid behov finns ett ansvarsutkrävande. Detta gäller i samtliga delar där det finns en överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Uppföljning av arbetssätt

Form av uppföljning avgörs av sakfrågan. Exempelvis görs årligen inför julen en genomgång av riktlinjer och förhållningssätt till gåvor. Detta utgör en form av uppföljning för att tillse att alla vet vad som gäller.

3. Utmaningar och möjligheter

Utifrån nämndens grunduppdrag och omvärlden finns följande utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt.

Nr.	Utmaningar och möjligheter
1.	Debitering per årsarbetskraft – Antalet debiterade timmar per årsarbetskraft behöver öka för att inte tillsyn enligt miljöbalken ska finansieras med skattemedel om såvida inte särskilt beslutats.
2.	Åtgärdsprogram inom vattenförvaltningen Andelen sjöar i Umeå som idag uppfyller målen inom vattenförvaltningen är 52 % och för vattendragen är andelen 31 % som uppfyller målen. Samordnade insatser behövs för de vattenförekomster som inte uppfyller målen.
3.	Ekologisk hållbarhet – Inom ramen för grunduppdraget och nämndens rådighet så långt möjligt säkerställa den ekologiska hållbarheten i verksamheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för arbetet med miljöbalken och finns därigenom nära den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling och de 16 nationella miljömålen. Miljömålen antogs av riksdagen 1999 för att göra den miljömässiga dimensionen tydlig. Länsstyrelsen i Västerbotten gör följande bedömning: <i>Tillsammans med de nationella bedömningarna kommer endast ett av sexton miljömål, Skyddande ozonskikt, att uppnås till 2030 i Västerbotten. Fyra av målen bedöms som nära att nås Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet och Storslagen fjällmiljö. De resterande tolv målen bedöms som inte möjliga att nå. Det behövs många fler vägledande beslut och insatser.</i>

4. Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en fråga som är gemensam för flera nämnder eller bolag. Inriktningsmål destinerats till de nämnder och bolag som särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål och som bedöms ha de förutsättningar som krävs för att uppnå inriktningsmålet. Kommunfullmäktige har även beslutat om program som ska rama in och konkretisera inriktningsmålen. Nämnden har för 2026 destinerats inriktningsmål och program enligt nedan.

Inriktningsmål	Program	Destinerat till
1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	Tillväxt	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.	Social hållbarhet	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.	Social hållbarhet	-
4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.	Klimat	Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nuläge i programuppföljningen

I programrapporten för perioden januari-augusti 2025 görs nedanstående sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för inriktningsmålet inom program tillväxt.

Överblick	Görs det tillräckligt?
Inriktningsmål 1 Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	●
Fokusområden Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer	●
Universiteten som tillväxtmotorer	●
Etableringar och företagens tillväxt	●

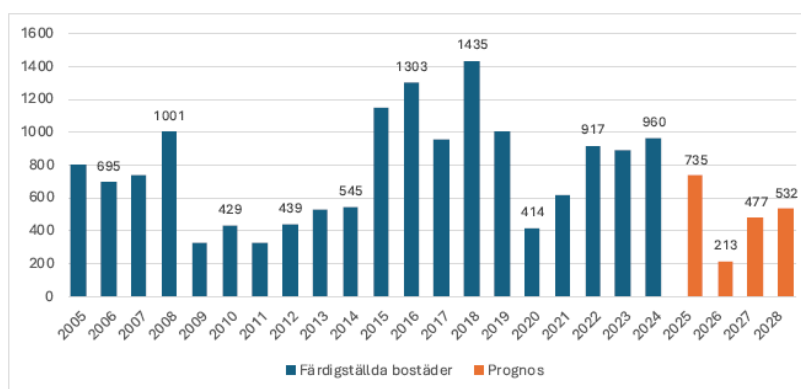
I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

● = Ja, det görs tillräckligt
 ● = Nej, mer arbete krävs
 ● = Nej, det behöver göras mycket mer

Nämnden anser i likhet med tidigare att befolkningsmål, bostadsbyggande och den ekologisk hållbarheten borde föranleda bedömningen att det behöver göras mycket mer och därmed en röd indikator för inriktningsmålet som helhet. Programrapporten innehåller tabellen nedan som gör en bedömning i delarna.

Mål - Inriktning och Program	Delmål	Årets bedömning
Befolkningsmål	Umeå har 200 000 invånare år 2050	Nej
Kulturell hållbarhet	Umeås tillväxt är kulturellt hållbar	Ja
Social hållbarhet	Umeås tillväxt är socialt hållbar	Delvis
Ekonomisk hållbarhet	Umeås tillväxt är ekonomiskt hållbar	Ja
Ekologisk hållbarhet	Umeås tillväxt är ekologiskt hållbar	Nej
Bostadsbyggande	I Umeå byggs 2 000 bostäder per år	Nej
Attraktiva livsmiljöer	I Umeå byggs attraktiva livsmiljöer för kommuninvånarna	Delvis
Universiteten	I Umeå är Universiteten tillväxtmotorer	Ja
Etableringar	I Umeå driver nya etableringar tillväxt	Ja

Diagrammet nedan hämtad från programrapporten visar bostadsbyggandet sedan 2005 med en prognos till 2028. Kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggande (2 000 bostäder/år) borde föranleda bedömningen att det behöver göras mycket mer och därmed en röd indikator.

Figur 1 Realiserat och förväntade färdigställda bostäder i Umeå kommun, 2005–2024 samt prognos till 2028

Programrapport social hållbarhet januari-augusti 2025

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämnt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. Som enda program styrs programmet för social hållbarhet av två övergripande inriktningsmål; Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden och Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

En översiktlig lägesbild för samtliga fem fokusområden presenteras i rapporten. Vissa fokusområden i programmet för social hållbarhet är formulerade på ett sätt som gör det komplicerat att använda indikatorer i uppföljningsarbetet. Social hållbarhet är komplext och i arbetet med social hållbarhet är dessutom ett helhetsperspektiv av stor betydelse. De indikatorer som finns i rapport ska därför inte förstås som en heltäckande lägesbild av den sociala hållbarheten i Umeå kommun.

I programrapporten för perioden januari-augusti 2025 görs nedanstående sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för inriktningsmålen kopplade till programmet för social hållbarhet.

Programrapport klimat januari till augusti 2025

I programrapporten för perioden januari-augusti 2025 görs nedanstående sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för inriktningsmålet kopplat till program klimat.

Nämndens arbete med inriktningsmål och program

Samtliga delar av nämndens grunduppdrag kan kopplas till programstyrningen. I tabellen nedan visas exempel på delar av nämndens ansvar som kan kopplas till destinerade inriktningsmål/program. Arbetet med dessa under 2026 beskrivs i tillsyns- och aktivitetsplanen och återrapportering till nämnd sker i enlighet med kapitel 20.

Inriktningsmål	Program	Exempel arbetsområde
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.	Tillväxt	Energirådgivning Miljöövervakning Tillsyn miljöbalken Kontroll livsmedelslagen Serveringstillstånd alkohollagen Vattenförvaltningen Förorenad mark Medvetenhet kring ekologisk hållbarhet och hållbar konsumtion
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.	Social hållbarhet	Budget- och skuldrådgivning Konsumentrådgivning LOS-tillsyn Förvaltarverksamhet
Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.	Klimat	Se tillväxt ovan

Nya ekonomiska medel 2026

För att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerande till nämnd ska nämnden årligen avdela medel för sådan utveckling. För att underlätta nämndens finansiering av detta åtagande har fullmäktige destinerat ett anslag till de nämnder som har ett eller flera destinerade inriktningsmål omfattande 0,5 procent av nämndens tilldelade ram 2025. Nämnden fick för 2026 ett tillskott på 110 000 kr.

Nämndens synpunkter på programstyrningen över tid

Nämnden har årligen möjlighet att lämna synpunkter och påverka programstyrningen genom en fråga som ska besvaras i samband med yttrande över planeringsdirektiven. Nämnden anser att programstyrningsmodellen huvudsakligen är bra men att tillämpningen sedan 2022 har mer att önska. I tabellen nedan redovisas vilka synpunkter som nämnden framfört under åren 2024–2026.

Inför år	Framförda synpunkter av nämnden på frågan - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?
2026	<u>Fokusområde ekologisk hållbarhet</u> – Nämnden anser att ekologisk hållbarhet bör vara ett fokusområde inom program tillväxt.
2026	<u>Fokusområde livsmedelsförsörjning</u> – Nämnden anser att livsmedelsförsörjningen behöver betraktas utifrån ett krisberedskapsperspektiv och omhändertas i programstyrningen eller på annat ändamålsenligt sätt.
2026	<u>Konkretiseras</u> – Nämnden anser att programmen behöver konkretiseras vad gäller insatser/åtgärder som gör uppföljning/ansvarsutkrävande möjlig.
2026 2025	<u>Ansvarsutkrävande</u> - Nämnden anser att ansvarsutkrävande ska genomsyra programstyrmodellen.
2026 2025	<u>Politisk förankring</u> - Nämnden anser att formerna för den politiska förankringen i bolag/nämnder bör tydliggöras utifrån programstyrningens årshjul.
2026 2025	<u>Prioritering av resurser</u> - För att så långt möjligt undvika att arbete med inriktningsmålen prioriteras ned med anledning av resursbrist föreslår att det tydliggörs att förvaltningschefer har ett ansvar att årligen lyfta ett bedömt resursbehov för ett ändamålsenligt arbete med inriktningsmål och tilläggsuppdrag.
2026	<u>Samhällsekonomiska analyser</u> – Nämnden anser att kommunen bygger en tillsvidarelösning för att genomföra och/eller upphandla samhällsekonomiska analyser som ett underlag för långsiktigt kloka beslut.
2026 2025 2024	<u>Program social hållbarhet</u> - Nämnden anser att detta Program även bör destinerat till nämnden utifrån miljöbalkens portalparagraf samt nämndens arbete med; konsumentvägledning, skuldrådgivning, förvaltare, alkohollagen och lokal operativ samverkan.
2025	<u>Programstyrningens roll</u> - I riktlinjerna för aktiverande styrning i Umeå kommun 2021-03-29 anges följande under avsnitt 3.6 Uppföljning av inriktningsmål och program: ”Nivå 2 – Programansvarig chef och programansvarig tjänsteperson samlar upp berörda nämnders bedömningar, kompletterar med egen bedömning och ev bedömningar från

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

	andra huvudmän/aktörer och genomför aktualitets- och relevansprövning enligt vedertagen modell och anvisning från KS. Sammanställd uppföljning av inriktningsmål och tillhörande program kan med fördel utformas och namnges i enlighet med uppföljningens reella innehåll, exempel skulle kunna vara Umeå kommuns Tillväxtrapport, Umeå kommuns Hållbarhetsbokslut, Umeå kommuns Trygghets- och säkerhetsrapport etc. Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål ska dock alltid ingå i delårsbokslut och årsredovisning i sammanfattad form.” Nämnden föreslår att detta avsnitt i nivå 2 kompletteras med uppdraget för programstyrgruppen i relation till den programansvariga chefen.
2025	<u>Programhandling eller motsvarande</u> - Programstyrgruppen för Program Tillväxt tog under hösten 2023 fram en ”Programhandling 2024 inför 2025”. I denna programhandling har 13 insatser för 2025 synkats och ”godkänts” av tjänstepersoner i destinerade bolag/nämnder. Detta är insatser som inte är omhändertagna i befintliga planer eller där insatserna behöver intensifieras. Underlaget utgör viktiga planeringsförutsättningar inför 2025 som i nuläget inte skickas ut med övriga underlag i planeringsdirektivet. Nämnden föreslår att programhandlingarna (motsvarande) från respektive program skickas ut tillsammans med planeringsdirektivet.
2025	<u>Prioritering av resurser</u> - För att så långt möjligt undvika att arbete med inriktningsmålen prioriteras ned med anledning av resursbrist föreslår nämnden att det tydliggörs att förvaltningschefer har ett ansvar att årligen lyfta ett bedömt resursbehov för ett ändamålsenligt arbete med inriktningsmål och tilläggsuppdrag.

Program tillväxt

I de fastställda planeringsdirektiven anges att programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden. Följande fokusområden prioriteras i programmet för perioden 2026–2029:

- Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer
- Universiteten som tillväxtmotorer
- Etableringar och företagens tillväxt

Område	Klart	Bedömning
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer <i>Nämnden är tillsynsmyndighet för avloppsvatten som avvattnas från detaljplanlagd mark och Vakin är verksamhetsutövare. När Vakin inte tar sitt ansvar och renar dagvattnet påverkar detta samhällsbyggnadsprocessen. I samband med detaljplanearbetet har Länsstyrelsen synpunkter och frågor om hur miljö kvalitetsnormerna uppfylls. I likhet med andra frågor enligt miljöbalken behöver tillsynsmyndigheten agera om en verksamhetsutövare inte tar ansvar för sin påverkan på en recipient. Nämnden ska under 2026 tillse att frågan om rening av dagvattnet rullar vidare.</i> <i>Nämnden har en handlingsplan för arbetet med förorenad mark. Sen drygt fem år tillbaka ska områden viktiga för kommunens tillväxt prioriteras i arbetet. Nämndens arbete fortsätter och utvecklas inom detta område.</i>	2026	Mer insatser krävs
Universiteten som tillväxtmotorer <i>Nämnden ej direkt berörd.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
Etableringar och företagens tillväxt <i>Nämnden ej direkt berörd. Nämndens insatser kopplar till den fysiska planeringen av verksamhetsområden samt till den enskilda etableringen av ett företag.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Program social hållbarhet

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Åtgärd	Klart	Bedömning
Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtn målet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition ¹ . För att uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två delmål.	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
1.1 Stärka inkludering och jämlikhet När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att: - Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom. - Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra. - Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
1.2 Förebygga brottslighet och våld I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög. ² Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer: - Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle. ³ Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan. - Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. ⁴ Fokus bör ligga på	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare. I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.		
Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet: Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser. Genomföra särskilda pilotsatser för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt. Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030. I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen. Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.sewww.umea.se

skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.		
---	--	--

Program Klimat

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040. Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser. Som ett delmål beslutades att Umeå kommunkoncern ska vara klimatneutral 2025. Umeå kommunkoncern genomförde 2021 en första nulägesanalys av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun. Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden:

- Transporter
- Bygg och anläggning
- Energi, el och fjärrvärme
- Cirkulär ekonomi
- Övergripande insatser

Program klimat har inte fördelat ansvar eller insatser på fokusområdena och därför redovisas i tabellerna nedan kortfattat vilken rådighet som MHN eventuellt har kopplat till fokusområdena.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
a.	Transporter Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan. Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument, där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effekt bedöms och genomförs. <i>Nämnden saknar rådighet i frågan utifrån grunduppdraget.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

	Bygg och anläggning Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder, utbyggnad av den kommunala servicen, och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan. <i>Nämnden har ingen bygg- och anläggningsverksamhet. Nämnden saknar rådighet i frågan utifrån grunduppdraget.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
	Energi, el och fjärrvärme För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning. Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt. <i>Nämnden har viss rådighet och arbetar med frågan inom miljöbalkstillsynen samt energirådgivningen.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs men möjligheten till att söka externa medel för projekt ska undersökas
	Cirkulär ekonomi För att klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer. <i>Nämnden har rådighet i frågan inom projektverksamheten och eventuella lämpliga externa utlysningar ska sökas.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs men möjligheten till att söka externa medel för projekt ska undersökas
	Övergripande insatser För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt. <i>Nämnden saknar rådighet i frågan utifrån grunduppdraget. Nämnden deltar i aktiviteter som samordnas centralt.</i>	2026	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

5. Tilläggsuppdrag

Nämnden har för 2026 följande tilläggsuppdrag. I tabellen nedan redogörs för den övergripande bedömningen.

Tilläggsuppdrag	Bedömning
Tilläggsuppdrag 2025:1 Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.	Nämndens grunduppdrag påverkas endast långsamt av de demografiska förutsättningarna (volymökningar). Inga särskilda ytterligare insatser krävs.
Tilläggsuppdrag 2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Analys visar att nämnden inte förväntar personalbrist under den närmaste 10-årsperioden. Inga särskilda ytterligare insatser krävs.
Tilläggsuppdrag 2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Denna grundläggande kulturfråga behöver ständig uppmärksamhet och viktigt att kommunen centralt föregår med gott exempel.
Tilläggsuppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Samordningsansvar för detta uppdrag ligger på KS och nämnden deltar i arbetet.

6. Bostadsförsörjningsprogram

Bostadsförsörjningsarbete kan ses som en konkretisering av översiktsplanen där frågor som rör just bostadsförsörjning tydliggörs och planeras. God tillgång till bostäder i livets alla skeden är en viktig förutsättning för att ge kommuninvånarna bra livskvalitet och att stimulera rörligheten på bostadsmarknaden. I tabellen nedan redovisas de åtgärder i bostadsförsörjningsprogrammet som faller på nämnden samt en bedömning kring åtgärdernas genomförande.

Åtgärd	Bedömning
Kommunen ska utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av införande av kommunal hyresgaranti för barnfamiljer. Syftet är att bedöma om hyresgarantier kan göra det lättare för de grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden att ordna bostad. Ansvar: Individ- och familjenämnden, Tekniska nämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden <i>Nämnden bedömer sig inte som huvudansvarig för åtgärden.</i>	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

7. Dagvattenprogram

Dagvattenprogram för Umeå beslutades av kommunfullmäktige 2022-01-31. I kommunfullmäktiges beslut om utvecklingsstrategin för vatten och avlopp beslutades att dagvattenprogrammet skulle revideras under 2024. TN har inte påbörjat arbetet så sannolikt sker en revidering under nästa år 2026.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
a.	Utveckla metod för uppföljning av vattenkvalitet. Modell för schablonberäkning av utsläppsnivåer av föroreningar via dagvatten. <i>Vakin är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras.</i>	2024	Revidering behövs av dagvattenprogrammet
b.	Utveckla metod för uppföljning av vattenkvalitet. Metod för uppföljning av förändringar av markens genomsläpplighet. <i>Vakin är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras.</i>	2025	Revidering behövs av dagvattenprogrammet
c.	Utveckla metod för uppföljning av vattenkvalitet. Miljöövervakning av vattenkvalitet i prioriterade recipienter. <i>Vakin är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras. Nämnden ansvarar för miljöövervakning inom det geografiska området Umeå. Verksamhetsutövare ansvarar för miljöövervakning i de vattenförekomster de påverkar. I dagvattenprogrammet är det berörda vattenförekomster det handlar om och här har VU hela ansvaret.</i>	2025	Revidering behövs av dagvattenprogrammet
d.	Utveckla metod för uppföljning av vattenkvalitet. Drift- och egenkontrollprogram behöver upprättas av ansvarig/a för anläggning för dagvattenrening. Ansvar: Miljö- och hälsa <i>Vakin är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras. Nämnden ansvarar för tillsynen om en VU inte gör som förväntas enligt miljöbalken.</i>	2025	Revidering behövs av dagvattenprogrammet

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

e.	Ta fram en prioriteringsordning för stadens vattenområden som visar var och i vilken ordning åtgärder i den befintliga miljön bör genomföras. Ska också redovisa ansvar och finansiering. Ansvar: Miljö- och hälsa <i>Vakin är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras.</i>	2024	Revidering behövs av dagvattenprogrammet
f.	I det kommande parkprogrammet kartläggs park- och naturområden där dagvattenhantering skulle kunna tillföra kvaliteter till befintliga eller nya anläggningar. Samordna parkprogram, dagvattenprogram och kommande grönstrukturprogram. Ansvar: Gator och parker, Miljö- och hälsa <i>Grönstrukturprogram samordnas av SLK efter organisationsförändringen 2024-01-01. Nämnden saknar rådighet men bistår i samverkan med kompetens när efterfrågas.</i>	2024	Klart utifrån nämndens rådighet
g.	Gör en kartläggning av snöhanteringens (små och stora upplag) påverkan på dagvatten. Kartlägg konsekvenser och ta fram förslag på eventuella åtgärder. Ansvar: Gator och parker, Miljö- och hälsa <i>TN är verksamhetsutövare (VU) och MHN är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. VU har ansvar och ska alltid säkerställa att verksamheten kan bedrivas enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I nuvarande formuleringar i dagvattenprogrammet sammanblandas roller/ansvar på ett olämpligt sätt vilket behöver revideras.</i>	2024	Revidering behövs av dagvattenprogrammet

8. Mobilitetsprogram

Kollektivtrafikprogram

Kollektivtrafikprogram för Umeå kommun beslutades av kommunfullmäktige 2021-10-25.

Bedömningen avser nämndens insatser.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
a.	Skapa en samverkansgrupp mellan verksamheter och bolag inom kommunen med fokus på de hållbara transportslagen. Ansvar: TN, BN, KS, MHN, Upab, UKF kollektivtrafik <i>Att skapa och samordna en samverkansgrupp enligt åtgärden är inte nämndens ansvar. Nämnden är positiv till åtgärden.</i>	Klart	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Godstrafikprogram

Godstrafikprogrammet antogs av Kommunfullmäktige 2018-06-18.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
a.	Utreda möjligheten och behovet av utökade miljözoner. Ansvar: MoH, GoP, Öpl Godsnätverk, Polisen <i>Klart.</i>	2019	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
b.	Temadag gods. Ansvar: GoP, DP, BL, Öpl, MoH Godsnätverk <i>Klart.</i>	2019	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Cykeltrafikprogram

Cykeltrafikprogram för Umeå beslutades av Kommunfullmäktige 2018-06-18.

Nr.	Åtgärd	Klart senast	Bedömning
-	Inga åtgärder.	Klart	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Parkeringsprogram

Parkeringsprogram för Umeå beslutades av Kommunstyrelsen 2013-11-12.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
-	Inga åtgärder.	Klart	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Fotgängarprogram

Fotgängarprogram för Umeå beslutades av Kommunfullmäktige 2019-05-27.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
a.	Skapa en samverkansgrupp mellan verksamheter och bolag inom kommunen med fokus på de hållbara transportslagen. Ansvar: TN (samordning), BN, KSPLU, FN, MHN (GoP, Fastighet, DP, BL, Mex, ÖPI, MoH), Upab, UKF kollektivtrafik <i>Klart.</i>	Klart	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

9. Miljömålen åtgärdsprogram

Åtgärdsprogrammet för de lokala miljömålen är ett viktigt verktygen för att uppnå målbilden i inriktningsmål tillväxt. Nämnden har efter antagandet av verksamhetsplanen för innevarande år 2025 meddelat kommunstyrelsen att åtgärderna 6b, 6c, 6d, 8d, 8e och 8f bedöms finnas under kommunstyrelsens ansvar efter den organisationsförändring som gjordes 2024-01-01.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
3.f	Erbjuda tjänster inom energi och klimatrådgivning till Umeås medborgare, företag och organisationer. <i>Nämnden gör detta idag. I den uppföljning som görs inom SLK ses denna åtgärd som påbörjat och får färgen gul. Detta är dock en löpande åtgärd som aldrig blir klar och mer rätt vore att redovisa denna som grön.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
3.g	Ge råd till privatpersoner och fastighetsägare för att underlätta för hållbara drivmedel, ex. Fordonsladdning. <i>Nämnden gör detta idag. I den uppföljning som görs inom SLK ses denna åtgärd på påbörjat och får färgen gul. Detta är dock en åtgärd som aldrig blir klar och mer rätt vore att redovisa denna som grön.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
5.e	Genomföra årlig miljö och klimatutbildning för förtroendevalda. <i>Sker löpande över åren genom särskilda insatser och som informationsärenden på nämndens sammanträden. I den uppföljning som görs inom SLK ses denna åtgärd ej påbörjat och får färgen röd. Bakgrunden är att det inte görs en årlig upphandlad miljö och klimatutbildning till de förtroendevalda.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
8.a	Ta fram ett kommunövergripande grönstrukturprogram i samverkan för att stärka växt- och djurliv i Umeå. <i>I den uppföljning som görs inom SLK ses denna åtgärd på påbörjat och får färgen gul för MHN del. KS ansvarar för samordning av arbetet med grönstrukturprogrammet. Nämnden är bara delaktig i arbetet och saknar rådighet i framdrift och ekonomi.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
11.a	Inventera kommunens naturvårdsskogar och annan värdefull skog. Inventeringen ska användas som underlag när skogsbruksplanen revideras. <i>Strategisk övergripande fråga. Påbörjad och nämnden bistår med vissa inventeringar.</i>	2024	
13.b	Genomför informationsinsats till föreningar med enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer, eller där uttaget från vattentäkten är mer än 10 kubikmeter per dygn. <i>Klart.</i>	2023	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

14.a	Kartlägga och genomföra tillsyn av hur strandskyddet efterlevs längs kusten. <i>Påbörjad men arbetet behöver intensifieras.</i>	2025	
16.a	Genomföra tillsyn vid småbåtshamnar i syfte att minska deras miljöpåverkan. <i>Småbåtshamnar är sedan länge ett objekt inom tillsynen. Tillsyn genomförd under 2023 och uppföljning genomförd 2024.</i>	2027	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
16.b	Se över rutiner för planläggning, prövning och tillsyn så att de bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås. <i>Grundförutsättning som redan tillämpas för tillsyn och prövning där nämnden har rådighet.</i>	2027	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
16.e	Uppdatera åtgärdsplan för inventering av små avlopp med WC och genomföra tillsyn och ställa krav på bristfälliga avlopp. I den uppföljning som görs inom SLK ses denna åtgärd på påbörjat och får färgen gul för MHN del. Nämnden ser åtgärden som klar och därmed grön. <i>Åtgärdsplan framtagen.</i>	2027	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
22.a	Upprätta en övergripande strategisk plan för arbetet med förorenade områden med inriktning på de mest förorenade områdena (RK 1 och RK 2) samt de områden som utpekats som framtida exploateringar. <i>Åtgärdsplan framtagen.</i>	2023	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
22.b	Det finns behov av att öka takten i arbetet med att efterbehandla förorenade områden med mer än måttlig risk för att minska riskerna för människa och miljö som exponeras. <i>Påbörjad och beskrivs i åtgärdsplanen.</i>	2025	

10. Landsbygdsprogram

Den 26 augusti 2024 fattade Kommunfullmäktige beslut om ett nytt landsbygdsprogram. Programmet visar riktningen för arbetet med landsbygdsutveckling fram till 2030 med ett flertal prioriteringar för att nå kommunens landsbygds mål. Prioriteringarna ska fungera som vägledande för politiker och tjänstepersoner och vid varje prioritering finns en eller flera utpekade nämnder som ansvarar för att implementera dessa i sin egen verksamhetsplanering. Arbetet är på så vis nämndöverskridande och berör många olika verksamheter i kommunorganisationen.

Arbetet med att genomföra programmet samordnas av stadsledningskontorets landsbygdstrateger. Programmet kommer också följas upp årligen och uppföljningen kommer ske på två nivåer: dels inom ramen för kommunens riktlinjer för aktiverande styrning, dels genom en separat process på verksamhetsnivå som samordnas av stadsledningskontoret.

Ansvariga avdelningar belyser i sina aktivitetsplaner nuvarande arbetsformer utifrån grunduppdraget och de eventuella ytterligare insatser som genomförs kopplat till de specifika åtgärderna/prioriteringarna.

Nr.	Åtgärd	Klart	Bedömning
1.	Stötta företag och lokala initiativ med rådgivning kring åtgärder för biologisk mångfald, naturbaserade lösningar samt energieffektivisering. <i>Sker redan.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs
2.	Utveckla och tydliggöra hur byaplaner tas om hand internt i hela kommunorganisationen. <i>Utifrån nämndens grunduppdrag är det mycket sällan som verksamheten kommer i kontakt med Byaplaner. Därmed är det nästan omöjligt förutse en situation eller uttala hur dessa "tas om hand" utan detta beror på det specifika sammanhanget.</i>	2025	Inga särskilda ytterligare insatser krävs

11. Tillgänglighetsprogram

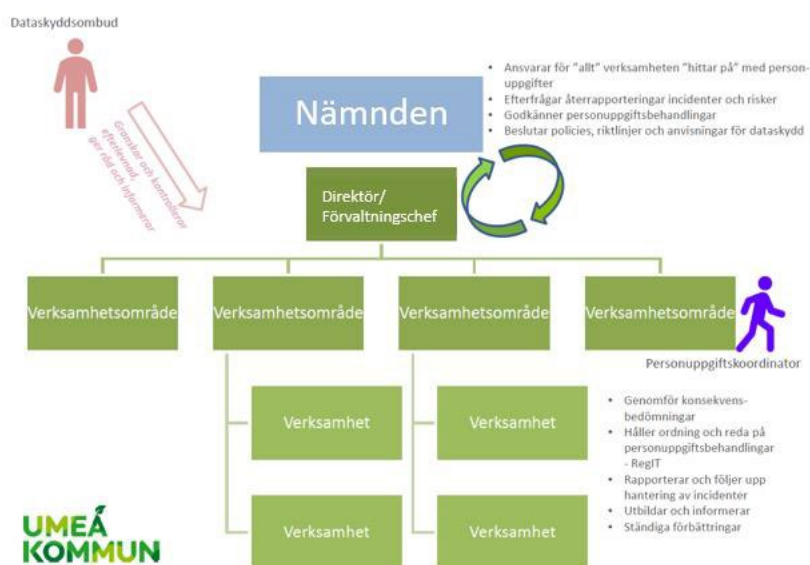
Nämnden har inga utpekade aktiviteter under etapp 2.

12. Informationshantering

Informationssäkerhet

Personuppgiftsansvar

Nämnden är personuppgiftsansvarig för personuppgiftsbehandlingar. Ansvaret omfattar även personuppgiftsbehandling som på uppdrag av nämnden utförs av ett personuppgiftsbiträde.

Diarie- och ärendehanteringssystem

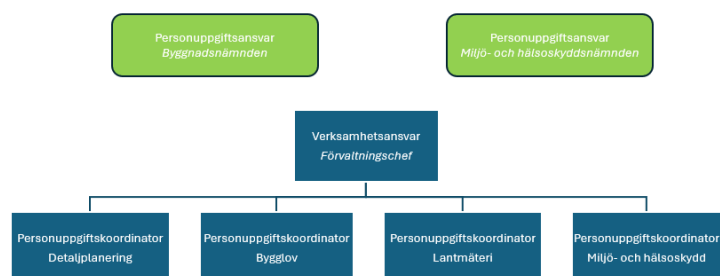
Betydande del av förvaltningens informationshantering sker i diarie- och ärendehanteringssystem. Förvaltningen använder idag flera diarie- och ärendehanteringssystem vilket utmanar en effektiv informationshantering utifrån ett helhetsperspektiv. Anledningen till att det blivit på detta vis är att det inte funnits ett system som klarat av att hantera ärendehantering som är specifik utifrån exempelvis miljöbalken. Förvaltningen har tagit ett principbeslut kring att över tid försöka minska antalet diarie- och ärendehanteringssystem inom förvaltningen.

Informationshanteringsplan

Varje dag hanterar organisationer i vårt samhälle mängder med information och stadsbyggnadsförvaltning är inget undantag. Stadsbyggnadsförvaltningen har arbetat fram informationshanteringsplaner (IHP). Dessa beskriver hur förvaltningens information ska hanteras, utifrån gällande lagar och säkerhetsperspektiv. Informationshanteringsplanerna för förvaltningen är de viktigaste styrinstrumenten för informationshantering. Eftersom förvaltningen styrs av två nämnder så finns det två olika planer. IHP styr hantering, gallring och arkivering av våra allmänna handlingar. Planen beskriver även hur vår information får hanteras utifrån kommunens policy för informationssäkerhet, samt utifrån eventuella personuppgiftsbehandlingar (GDPR). IHP är med andra ord ett gemensamt dokument som inrymmer både dokumenthantering och hantering utifrån ett informationssäkerhetsperspektiv. Genom att båda delarna ligger i samma dokument så underlättar det för den som ska hantera information. Det är nämnderna som ansvarar för att fortlöpande revidera informationshanteringsplanerna och arkivbeskrivningar, så att allmänna handlingar hanteras på rätt sätt. Informationshanteringsplanen ska fastställas av nämnd efter samråd med stadsarkivet.

Dataskyddsorganisation

Umeå kommuns dataskyddsorganisation består av dataskyddsombudet, en informationssäkerhetssamordnare samt nämndernas personuppgiftskoordinatorer. Stadsbyggnadsförvaltningen har idag två personuppgiftskoordinatorer men det samverkas för tillfället en verksamhetsförändring som innebär att varje avdelning inom förvaltningen från 2025-01-01 har en personuppgiftskoordinator. Skälen för detta är att minska sårbarheten samt en tro på att en verksamhetsnära personuppgiftskoordinator effektivare kan hantera uppdraget.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Rättighetsbegäranden

Under 2023 har endast ett fåtal begäran om nyttjande av rättigheter enligt GDPR inkommit till kommunen. Av två inkomna begäranden (båda avsåg rätten till tillgång art. 15 GDPR) var en riktad till samtliga nämnder i kommunen medan en endast avsåg IFN. Det finns en kommunövergripande rutin för hur en rättighetsbegäran enligt GDPR ska hanteras och det pågår ett arbete med att ta fram en kommunövergripande e-tjänst där registrerade ska kunna framställa sin begäran till personuppgiftsansvariga nämnder på kommunen.

Personuppgiftsincidenter

Under 2023 rapporterades det in totalt 93 stycken personuppgiftsincidenter till inom kommunen granskade personuppgiftsansvariga nämnder. Av dessa bedömdes 6 stycken som ej incidenter. Det noteras att överförmyndarnämnden, valnämnden, brand- och räddningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inte hade någon inrapporterad personuppgiftsincident under 2023.

NIS2-direktivet

NIS2-direktivet syftar till att uppnå en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. Jämfört med NIS ställs tydligare krav på bland annat riskanalyser och olika säkerhetsåtgärder. Många fler organisationer kommer också att omfattas. NIS2-direktivet kommer att genomföras i Sverige genom en lag som börjar gälla tidigast under sommaren 2025.

Nr.	Åtgärd	Klart	Ansvar
1.	Utvärdera förändringen med ikraftträdande 2025-01-01.	2026	Förvaltningen

13. Säkerhet och beredskap

Varje verksamhetsområde och bolag har i uppdrag att bedriva ett systematiskt säkerhets- och trygghetsarbete. Nämnden ansvarar för säkerhets- och trygghetsarbetet inom sitt område och sina respektive verksamheter.

Beredskap

Nämnden ansvarar för den civila beredskapen i nämndens verksamheter. Detta innebär att nämnden ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter nämnden ansvarar för. Nämnden ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör nämndens verksamheter. Nämnden ansvarar för att nämndens förvaltning upprätthåller en ändamålsenlig organisation i beredskaps- och säkerhetsfrågor. Nämnden ansvarar för att nämndens förvaltning deltar i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

Krisledning

Under pandemin reviderades och uppdaterades krisledningsplanerna inom förvaltningen. Nu finns ett behov av översyn av förvaltningens och avdelningarnas krisledningsplaner.

Nr.	Åtgärd	Klart	Ansvar
1.	Fortsatt arbete med revidering av förvaltningens krisledningsplan	2026	Förvaltningen

14. Brottsförebyggande program

Inom det brottsförebyggande arbetet i kommunen är nämnden en viktig del bland annat inom Lokal Operativ Samverkan (LOS) som sker tillsammans med flera andra kommunala verksamheter samt polisen. Arbetet inom LOS är samhällsviktigt och bidrar till att Umeå ska växa tryggt och säkert. I myndighetsgemensamma insatser visas samhällets samlade kraft. Arbetet berör tillsyn och kontroll inom livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, miljöbalken, samt tobak- och nikotinprodukter.

Nämnden har under hösten 2025 yttrat sig till kommunstyrelsen över en remissversion av det brottsförebyggande programmet. Nämnden anser att det finns en stor potential i att nämnden fortsätter integrera och utveckla ett brottsförebyggande perspektiv inom verksamheten. För att nämnden ska kunna växla upp och bli riktigt vass med alla medarbetare som interna och externa öron/ögon behövs löpande kompetensutveckling och ett kulturbygge över tid. Nämnden behöver antingen utveckla egen internstrategisk kompetens alternativt få ett verksamhetsnära stöd genom strategier inom kommunstyrelsen. Alternativen har sina för- och nackdelar men för de mindre nämnder bedöms ett verksamhetsnära stöd av kommunstyrelsen som det mest kostnadseffektiva. Oavsett alternativ behövs viss resursförstärkning om arbetssätt och ambitionsnivå ska kunna utvecklas på bästa sätt. Nämnden äskade inför 2026 om en resurs motsvarande 1,0 årsarbetskraft för förstärkning av arbetet.

Nr.	Åtgärd	Klart	Ansvar
1.	Kompetensutveckling förtroendevalda, 1 timme	2026	Förvaltning
2.	Kompetensutveckling "vanlig medarbetare", 1 timme	2026	Förvaltning
3.	Kompetensutveckling särskilt berörda medarbetare; 0,5 dag	2026	Förvaltning
4.	Utse avdelningsansvarig medarbetare för det brottsförebyggande arbetet inom avdelningen. Medarbetaren utgör ett stöd till avdelningschefen och ledningsgruppen. Medarbetaren ingår i de lokala nätverk som finns inom sakfrågan och förväntas hålla en förhöjd kompetensnivå. Ambitionsnivån inledningsvis ligger på 0,15 årsarbetskraft.	2026	Avdelning

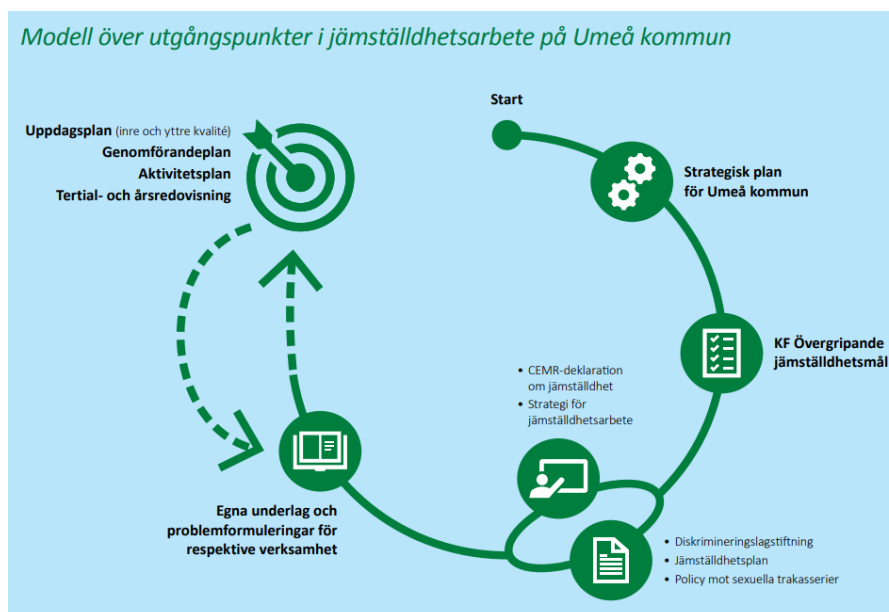
15. Jämställdhet

Strategi för jämställdhetsarbete beslutades av kommunfullmäktige 2017. Strategin är tänkt att fungera som ett stöd till framför allt nämnder i förståelsen av hur jämställdhetsarbete kan arbetas in i den egna nämndens verksamheter och hur egna mål och indikatorer tas fram.

Samtliga verksamheter inom kommunen ska bedriva ett aktivt jämställdhetsarbete och det är varje nämnds ansvar att bryta ner det övergripande målet kring jämställdhet till egna mål egna nämnden och genomföra samt följa upp detta.

Umeå kommun undertecknade 2008 den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på regional och lokal nivå. Den är framtagen av europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation (CEMR). Deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män är en utgångspunkt för kommunens jämställdhetsarbete. Deklarationen hittar du på www.umea.se/jamstalldhet.

Ansvar för att konkretisera delmål, aktiviteter, åtgärder och indikatorer för arbetet ligger på nämnder. Jämställdhetsarbetet ska vara en del av verksamhetsplaneringen och det ska avsättas tid och resurser för att arbeta med målen som sedan redovisas och följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Jämställdhetsarbete kopplat till den strategiska planen:

Artiklar ur CEMR-deklarationen:

- Social omsorg och sociala tjänster (artikel 15), Goda livsvillkor
- Social integration (artikel 18), Goda livsvillkor
- Planering och hållbar utveckling (artikel 24), En god samhällsplanering

Nr.	Åtgärd	Klart senast	Ansvar
1.	Kompetensutveckling vartannat år Samtliga medarbetare genomgick hösten 2025 en kompetensutvecklingsinsats.	2027	Förvaltning

16. Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Konventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

I kommunens riktlinjer för barnkonsekvensanalys som beslutats av kommunfullmäktige 2005-11-28, § 225 anges att två frågor skall fungera som ett stöd vid beredning och beslut:

1. På vilket sätt berörs, direkt eller indirekt, barn och unga av denna fråga?
2. Kan barns och ungas egna åsikter tas tillvara i denna fråga?

Nämnden tog hösten 2023 beslut om en rutin som tydliggör hur frågan skall hanteras inom stadsbyggnadsförvaltningen.

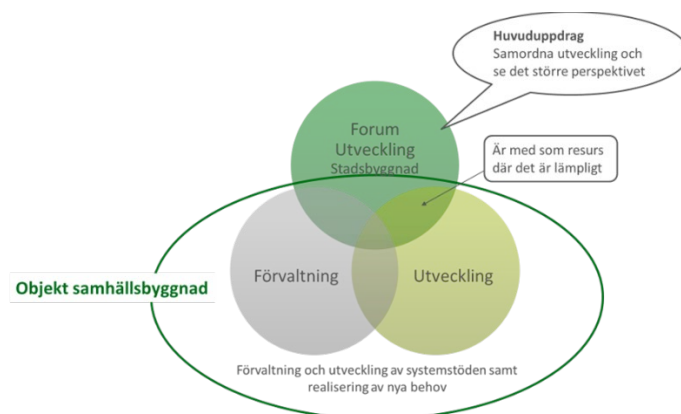
Nr.	Åtgärd	Klart	Ansvar
1.	Tillämpa fastställd rutin.	2026	Förvaltningen

17. Kvalitet, utveckling och innovation

Stadsbyggnadsförvaltningen har de senaste åren förstärkt förmågan till utveckling genom att styra resurser till detta. På tre avdelningar finns idag utpekade medarbetare med uppdrag att på huvuddelen av sin arbetstid driva utvecklingsfrågor.

Forum Utveckling Stadsbyggnad (FUS)

På förvaltningsövergripande nivå samordnas utvecklingsfrågorna av FUS. Med utveckling avses all typ av verksamhetsutveckling med tillhörande kommunikation, från teknikorienterad utveckling till förbättring av våra processer, med ett kundfokus i grunden. FUS bemannas av en medarbetare från respektive avdelningen inom förvaltningen. Samordnare utses med ansvar för inbjudan till löpande möten. Samordnaren är adjungerad till förvaltningens ledningsgrupp för löpande dialog och avstämning.

Bilden ovan visar hur FUS och objektet samhällsbyggnad gemensamt arbetar mot förvaltningens mål.

Innovationskatalysatorn

Ständiga förbättringar är en del i kommunens värdegrund och något förvaltningen arbetar aktivt med. Att arbeta med innovation är däremot lite klurigare, då det till stor del handlar om en kultur som behöver genomsyra hela verksamheten. För att få fart på innovation krävs

flera olika typer av insatser på flera olika nivåer. FUS samordnar Innovationskatalysatorn för att uppmuntra till medarbetardriven innovation. Förvaltningen vill bli bättre på att uppmuntra nya idéer och tycker att goda idéer förtjänar mer än bara hejarop. Därför finns möjligheten inom förvaltningen att söka upp till 15 000 kr från innovationskatalysatorn. Pengarna är tänkt att fungera som stöd för att förverkliga dina goda idéer som gör våra verksamheter bättre!

Digitalisering

Stadsbyggnadsförvaltningen har en handlingsplan för digitalisering som samordnas genom FUS. Ambitionen inför 2026 är att digitaliseringen ses som en del av utvecklingsfrågorna med samma former för styrning och ledning.

Kvalitet

Stadsbyggnadsförvaltningen lämnade under 2023 iso-certifieringen för kvalitet med anledning av att nedlagda resurser inte gav det utfall som förväntades. Förvaltningens kvalitetsarbete sker numera huvudsakligen nära verksamheten inom respektive avdelning.

Nr.	Åtgärd	Klart	Ansvar
1.	Information till nämnden två gånger per år (vår och höst) kring det arbete med kvalitet, utveckling och innovation som pågår inom nämndens verksamhetsområde.	2026	Förvaltningen
2.	Kundtjänst – Fortsatt arbete med inrättande av en kundtjänst för förvaltningen.	2026	Förvaltningen

18. Ekonomi

Fördelning av medel för arbete med inriktningsmål

Kommunfullmäktige har fördelat 110 000 kr till nämnden för arbete med inriktningsmålen. Nämnden har fördelat dessa resurser för att samordna och utveckla arbetet inom det brottsförebyggande arbetet och LOS. Nämndens hela grunduppdrag kopplar till inriktningsmålen så en resursfördelningsmatris är utifrån detta och avgiftsfinansieringen överflödig.

Prioritering övergripande

Kommunfullmäktige tilldelar resurser för att ge nämnderna förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag. Utöver de medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan en nämnd ha andra intäkter för att finansiera nämndens verksamhet. Exempel på detta är intäkter från taxor, projektmedel och särskilda anslag. Om kommunfullmäktige ej fastställt annat gäller prioriteringsordningen nedan:

1. Medel före grunduppdrag - tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning.
2. Grunduppdrag före inriktningsmål – om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
3. Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag – om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Grundprinciper - Stadsbyggnadsförvaltningen

Sedan 2019 tillämpar nämnden fyra grundprinciper när resursbehov ska beskrivas eller förslag till reviderade taxor tas fram:

1. Myndighetsutövning och andra uppdrag ska finansieras till 100 % av den part som anmält, sökt tillstånd, begärt detaljplan, sökt dispens, beställt en karta och liknande.
2. I kostnaden ska all tid räknas in liksom OH-kostnader (t ex lokalkostnader, IT, telefoni, andel av nämnden, andel av ledning av enhet/avdelning/förvaltning och liknande).
3. Projektansökningar och liknande ska inkludera OH-kostnader samt kostnader för resurser såsom ekonomi, kommunikation och annat som det enskilda projektet behöver.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

4. Finns trots tillämpning av principerna (1–3 enligt ovan) ett resursbehov ska ansvar flyttas i kedjan medarbetare-enhetschef-avdelningschef-förvaltningschef-nämnd. Eventuellt resursbehov ska botten i en behovsutredning och en detaljerad specifikation av behovet enligt förvaltningens rutin för tidsplanering. När resursbehov lyfts till nämnd ska följande tydligt framgå; behov i antal årsarbetskrafter, antal kronor och konsekvenser om behovet inte tillgodoses.

Budgetram för nämnden 2026

Budgetramen innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från att PO-pålägget förändras från 40,84 % i 2025 års budget till 40,02 % i budget för 2026. För 2027 och 2028 har PO-pålägget beräknats till 40,33 % respektive 40,48 % vilket har beaktats i beräkningarna för 2027 och 2028. Budgetramen är en nettokostnadsram för nämnden utifrån nuvarande organisation.

Nämnd/styrelse	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Kommunstyrelse*	-1 315 727	-1 348 388	-1 412 763	-1 463 141	-1 515 963
Teknisk nämnd	-1 550 904	-1 633 700	-1 695 836	-1 763 624	-1 825 353
För- och grundskolenämnd	-2 340 717	-2 384 944	-2 475 653	-2 574 613	-2 664 728
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-652 453	-680 839	-706 734	-734 985	-760 710
Individ- och familjenämnd	-1 774 784	-1 872 190	-1 943 396	-2 021 080	-2 091 820
Äldrenämnd	-1 396 749	-1 511 637	-1 569 130	-1 631 853	-1 688 970
Byggnadsnämnd	-62 929	-65 537	-68 029	-70 748	-73 225
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-21 753	-22 654	-23 516	-24 456	-25 312
Kulturnämnd	-169 845	-177 706	-184 465	-191 839	-198 554
Fritidsnämnd	-158 692	-166 268	-172 592	-179 491	-185 773
Kommunfullmäktige	-3 983	-4 048	-4 201	-4 369	-4 522
Valnämnd	-3 500	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000
Personalnämnd	-1 290	-1 336	-1 387	-1 443	-1 493
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-86 384	-104 497	-108 472	-112 808	-116 756
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 164	-16 753	-17 390	-18 085	-18 718
ITkapacitetsnämnd	0	-1 908	-1 981	-2 060	-2 132
Umeåregionens nämnd för PA-system	0	-5 197	-5 395	-5 610	-5 807
Summa nämndsramar	-9 555 874	-10 017 540	-10 394 539	-10 803 906	-11 199 837
Varav finansiella kostnader pensioner	-50 979	-14 266	-34 783	-36 714	-37 962
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-9 504 895	-10 003 274	-10 359 756	-10 767 192	-11 161 874

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Nämndens ekonomiska ram för 2026 är 22 650 000 kronor som framgår av bilden nedan från de beslutade planeringsdirektiven.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-21,75
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,90
Justering av PO-pålägg	0,31
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2025	
Demografi	-0,20
Tillskott inriktningsmål 0,5%	-0,11
Ekonomisk tilldelning för 2026	-22,65
Ökad ekonomisk tilldelning 2026 jämfört med 2025	-0,90
Minskad kostnad för nämnden pga sänkt PO-pålägg 2026 jmf 2025	0,31
Motiv för ökad/minskad tilldelning	
- För motivering av generella justeringar, se sid 14. - Demografi - Förändrad förutsättning utifrån demografisk utveckling. - Tillskott inriktningsmål 0,5%. - För att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerande till nämnd ska nämnden årligen avdela medel för sådan utveckling. För att underlätta nämndens finansiering av detta åtagande har fullmäktige destinerat ett anslag till de nämnder som har ett eller flera destinerade inriktningsmål omfattande 0,5 procent av nämndens tilldelade ram 2025.	

Investeringsbudget 2026

Investeringsbudgeten för nämnden 2026 är 282 tkr.

Nämnd/styrelse	Budget 2025	Budget 2026	Plan		
			2027	2028	2029
Kommunstyrelsen	61 078	72 392	101 345	131 042	59 307
Teknisk nämnd	1 020 596	1 170 081	1 118 594	831 538	651 470
För- och grundskolenämnd	21 425	19 320	15 920	21 388	17 462
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	9 376	10 500	21 500	6 500	18 620
Individ- och familjenämnd	9 710	15 254	19 926	9 251	11 639
Äldrenämnd	37 145	24 437	22 437	28 626	20 222
Byggnadsnämnd	471	470	470	479	489
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	283	282	282	287	293
Kulturnämnd	4 873	7 850	10 850	10 947	14 708
Fritidsnämnd	15 700	16 450	18 700	16 326	16 643
Valnämnd	550	500	500	510	520
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd*	29 550	47 582	10 550	9 344	9 631
Summa styrelse/nämnd	1 210 757	1 385 117	1 341 073	1 066 239	821 005
Ombudgeteringar*	570 113	226 793	114 885	0	0
Summa inkl ombudgeteringar	1 780 870	1 611 910	1 455 958	1 066 239	821 005
Mark- och exploatering - anläggningar	265 100	250 300	508 850	561 950	639 400
Summa inkl mark- och exploatering	2 045 970	1 862 210	1 964 808	1 628 189	1 460 405

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Fördelning 2026

Nämndens budgetram fördelas på följande sätt under 2026:

Nämnden	1 630
Ledning och administration	4 682
Miljöskydd	840
Livsmedel, Serveringstillstånd & Privatekonom	6 682
Miljöutveckling	8 019
<u>Små avlopp</u>	<u>797</u>
Totalt	22 650 tkr

19. Personal

Medarbetarna är helt avgörande för kvaliteten i hanteringen av ärenden och uppdrag kopplade till nämndernas grunduppdrag. Uppföljning av nyckeltal för ”Personal” är av denna anledning mycket viktigt.

Centrala personalpolitiska mål 2026

I de beslutade planeringsdirektiven finns följande centrala personalpolitiska mål beslutade.

- Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
Samordningsansvar: personalnämnden
- Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.
Samordningsansvar: personalnämnden
- Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.
Samordningsansvar: personalnämnden

Personalpolitiska mål - MHN

Nämnden har i ärendena rörande hur grunduppdragen ska följas upp beslutat om nyckeltal/indikatorer enligt nedan. Bedöms några indikatorer särskilt viktiga kan mål formuleras.

Nr	Mål och/eller nyckeltal	Mål
P1	Sjukfrånvaro %, personalpolitiskt mål nämnd	5,0
P2	Långtidsfriska %, personalpolitiskt mål nämnd	60
P3	Heltidsanställda nämnd %, personalpolitiskt mål nämnd	90
P4	Skyddsombud (%), personalpolitiskt mål nämnd	90
P5	Chefer med max 30 medarbetare (%), personalpolitiskt mål	100
P6	Medarbetarenkäten medelvärde OSA, personalpolitiskt mål nämnd	4,8
P7	Personalomsättning (%), personalpolitiskt mål nämnd	3–6
P8	Medarbetarundersökning HP (%), personalpolitiskt mål nämnd	100
P9	Kompetensförsörjningsplan (Ja/Nej), ej mål	
P10	Systematiskt arbetsmiljöarbete (Ja/Nej), ej mål	
P11	Medarbetarundersökningen resultat (index), ej mål	
P12	Anställda antal (st), ej mål	
P13	Genusfördelning nämnd (%), ej mål	

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

P14	Medelålder nämnd (år), ej mål	
P15	Åldersfördelning nämnd (10-årsklasser), ej mål	
P16	Anställningsår i yrket nämnd (år), ej mål	

Nämnden har beslutat om nämndspecifika personalpolitiska mål avseende; personalomsättning, medarbetarenkäten OSA och medarbetarenkäten HP.

Kompetensplanering

Kompetensplanering handlar om att löpande och systematiskt arbeta med personalens kompetensutveckling. Kompetensplanering utgår från nämndernas grunduppdrag samt verksamhetsplaner och syftar till att rusta medarbetarna för nuvarande uppdrag och nya utmaningar. Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar åt två nämnder och det finns en stor bredd i grunduppdragens ansvarsområden. Behovet av och typen av kompetens varierar därmed stort inom förvaltningen. Kompetensplaneringen består av tre huvudsakliga delar:

- Enskild medarbetare
- Verksamhet avdelning
- Verksamhet nämnd

Kompetensplanering - Enskild medarbetare

Förvaltningens medarbetare har olikheter i erfarenhet av yrket, utbildningsbakgrund, ålder, personlighet och liknande. Kompetensplanering för den enskilde medarbetaren sker i dialog med närmaste chef i det årliga resultat- och utvecklingssamtalet. Samtalen är en viktig del i verksamhetsplaneringen för att varje enskild medarbetare ska känna engagemang och förståelse för sitt uppdrag och sin utveckling och ha de förutsättningar som krävs för att kunna göra ett bra jobb med rätt kompetens. Resultat- och utvecklingssamtal ska sammanställas i en utvecklingsplan där kompetensutvecklingsinsatser för medarbetaren noteras under egen rubrik. Utvecklingsplanen med bland annat kompetensutvecklingen utvärderas och följs upp i nästa års samtal med den enskilde medarbetaren. I normalfallet ansvarar medarbetaren för att kompetensförsörjningen genomförs enligt plan men ett eventuellt specialbehov kan båda av ekonomiska och andra anledningar behöva samordnas av chefen. I normalfallet syns denna typ av kompetensutveckling endast i utvecklingsplanen mellan chef och medarbetare. Chefer som ser ett generellt kompetensutvecklingsbehov av liknande art har ett ansvar att lyfta detta vidare inom avdelningen och/eller förvaltningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Kompetensplanering – Verksamhet avdelning

Följande händelser är exempel på förhållanden som kan initiera ett övergripande behov av kompetensutveckling inom en avdelning:

- Ny lagstiftning
- Resultat i kundundersökningar
- Beslut om strategiska inriktningar för kommunen eller förvaltningen
- Förändringar i nämndens grunduppdrag
- Nya arbetsformer eller system
- Omvärldsförändringar

Kompetensplanering – Verksamhet nämnd

Vissa händelser eller situationer kan föranleda ett behov av kompetensutveckling för hela nämndens ansvarsområde. Detta kan exempelvis vara en ny värdegrund inom kommunen eller en ny styrmodell.

Kompetensförsörjning

Nämndens kompetensförsörjningsplan finns som bilaga till denna verksamhetsplan.

20. Uppföljning

För en lärande organisation är det av yttersta vikt med uppföljning av verksamhetens förutsättningar och prestationer. Uppföljning sker utifrån fyra perspektiv; personal, ekonomi, kund och verksamhet. För nyckeltal av särskild vikt eller för nyckeltal där "förflyttning" önskas fastställer nämnden mål. Exempel på detta är att nämnderna har fastställt nämndspecifika målintervall för personalomsättningen.

Nämndernas uppföljning genom tertial- och årsrapport samt internkontrollplan

Uppföljning av verksamhetsplanen görs vid tertial och helår enligt anvisningar från KS. För helåret görs för samtliga nyckeltal en analys kring trender över tid och om det finns behov av styrning i någon riktning.

Löpande uppföljning förvaltning och avdelningar

Förvaltningen följer löpande upp verksamheten. Det samordnas på ledningsmöten och vid individuella avstämningar med chefer för avdelningar och enheter.

Utvärdering av planerings- och uppföljningsprocessen

Årlig utvärdering av planerings- och uppföljningsprocessen.

21. Nyckeltal

I nämndens årsrapport för 2023 redovisades för första gången nyckeltal enligt nedan vilket ger en förnämlig bild av prestationer och grundförutsättningar. Den nya styrmodellen medförde ett omtag i uppföljningen och därav finns i en del fall endast data från 2023. När data helt saknas beror detta på att uppföljning inte påbörjats. För definitioner av nyckeltalen hänvisas till tertial- och helårsuppföljningarna.

Kund

Nr	Nyckeltal	2021	2022	2023	2024	2025	Mål
K1a	NKI Miljöbalken företag	73	71	73	80	-	
K1b	NKI Livsmedel företag	78	81	83	82	-	
K1c	NKI Serveringstillstånd företag	60	79	71	70	-	
K1d	NKI Miljöbalken övriga	76	76	61	68	-	
K1e	NKI Livsmedel övriga	89	88	93	87	-	
K2	NKI – Insatser hp Insikt	-	-	100	100	-	100
K3a	Återkoppling – Enskilt avlopp	98	98	94	85	-	100
K3b	Återkoppling - Värmepump	100	99	96	97	-	100
K3c	Återkoppling - Vattenverksamhet	97	100	100	100	-	100
K3d	Återkoppling - Anmälan	-	93	94	94	-	100
K3e	Återkoppling - Miljörapport	97	100	88	94	-	100
K3f	Återkoppling - Klagomål	90	96	94	99	-	100
K4a	Rådgivning – Budget och skuld	100	100	100	100	-	100
K4b	Rådgivning - Konsument	90	34	52	47	-	100
K4c	Rådgivning – Energi och klimat	100	100	100	100	-	100
K5	Rättssäkerhet (%)	-	-	75	75	-	100

Verksamhet

Nr	Nyckeltal	2021	2022	2023	2024	2025	Mål
V1a	Tillsynstillfällen miljöbalken (st)	715	640	572	905	-	
V2a	Andel genomförd tillsyn miljöbalken (%)	90	98	100	68	-	100
V2b	Andel genomförd kontroll livsmedel (%)	-	-	98	100	-	100
V2c	Andel genomförd tillsyn serveringstillstånd (%)	-	-	97	73	-	100
V2d	Andel genomförd tillsyn tobak, folköl, receptfria läkemedel (%)	-	-	85	77	-	100
V2e	Andel genomförd receptfria läkemedel (%)	-	-	-	-	-	100
V3a	Livsmedel kontroll - Kontrolltillfällen	1150	1115	983	1063	-	
V3b	Livsmedel kontroll – Planerad (st)	897	893	820	763	-	
V3c	Livsmedel kontroll - Uppföljande (st)	233	196	143	273	-	
V3cd	Livsmedel kontroll - Oplanerad (st)	20	26	20	27	-	
V4	Antal föreläggande och förbud (st)	-	-	-	90	-	
V5	Antal tillsynsbesök miljöbalken per årsarbetskraft (st)	34	28	26	36	-	
V6	Antal kontrollbesök livsmedel per årsarbetskraft (st)	158	164	142	159	-	
V7a	Arbetsvolym – Registrerade livsmedelanslagningar per åa (st)	133	144	130	148	-	
V7b	Arbetsvolym – Stadigvarande serveringstillstånd (st)	-	-	-	125	-	
V7c	Arbetsvolym – Tillfälliga serveringstillstånd (st)	-	-	-	41	-	
V7d	Arbetsvolym - Rådgivningar budget och skuld (st)	-	445	852	1155	-	
V7e	Arbetsvolym - Rådgivningar konsument (st)	-	322	576	718	-	
V7f	Arbetsvolym - rådgivningar energi- och klimat (st)	88	127	255	321	-	
V8	Åtalsanmälningar (st)	2	1	8	17	-	
V9	Miljösanktionsavgifter (st)	36	27	23	32	-	

Förorenad mark

V10a	Antalet identifierade objekt – Riskklass 1 (st)	-	-	-	4	-	
V10b	Antalet identifierade objekt – Riskklass 2 (st)	-	-	-	33	-	
V10c	Antalet identifierade objekt – Riskklass 3 (st)	-	-	-	7	-	
V10d	Antalet identifierade objekt – Riskklass 4 (st)	-	-	-	7	-	
V10e	Andel färdigsanerade objekt – Riskklass 1 (%)	-	-	-	0	-	
V10f	Andel färdigsanerade objekt – Riskklass 2 (%)	-	-	-	36	-	
V10g	Andel färdigsanerade objekt – Riskklass 3 (%)	-	-	-	71	-	
V10h	Andel färdigsanerade objekt – Riskklass 4 (%)	-	-	-	43	-	

Vatten

V11a	Små avlopp – Antal totalt (st)	-	-	-	-	-	
V11b	Små avlopp – Antal som uppfyller reningskrav enligt MB (st)	-	-	-	-	-	
V11c	Små avlopp - Andel som uppfyller reningskrav enligt MB (%)	-	-	-	-	-	
V12	Dagvatten – Andel som uppfyller rening (%)	-	-	-	-	10	
V13	Vattenskydd – Andel vattentäkter med relevant skydd (%)	91,7	83,3	-	-	-	
V14	Ekologisk status sjöar – Andel med god status (%)	52,5	50,0	-	-	-	

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

V15	Ekologisk status vattendrag - Andel med god status (%)	30,8	30,8	30,7	-	-	
V16	God kemisk och kvantitativ status i grundvattenförekomster (%)	100	100	-	-	-	

Natur

V17a	Skyddad natur totalt (%)	12,9	12,9	12,9	13,0	-	
V17b	Skyddad natur totalt (%)	4,0	4,0	4,0	4,2	-	

Hållbar ekonomi

V18	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll (st)	14	13	13	-	-	
V19	Ekonomiskt utsatta äldre 65+, andel (%)	12	10	8	-	-	
V20	Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen (%)	0,87	0,79	0,71	0,62	-	

Luft

V21	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	13,2	12,3	11,5	-	-	
V22	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom). kg/inv	1,29	1,22	1,18	-	-	

Personal

Nr	Nyckeltal	2021	2022	2023	2024	2025	Mål
P1	Sjukfrånvaro %, personalpolitiskt mål	2,1	5,1	4,5	4,8	-	5,0
P2	Långtidsfriska %, personalpolitiskt mål	78	63	70	68	-	80
P3	Heltidsanställda nämnd %, personalpolitiskt mål	99	99	99	99	-	99
P4	Tillsvidareanställningar (%), personalpolitiskt mål	89	92	99	99	-	95
P5	Skyddsombud %, personalpolitiskt mål nämnd	100	100	100	100	-	100
P6	Chefer med max 30 medarbetare %, personalp. mål	100	100	100	75	-	100
P7	Medarbetarenkäten medel OSA, personalp. mål nämnd	-	4,8	4,8	5,0	-	4,8
P8	Medarbetarenkäten HP (%), personalpol mål nämnd	100	100	100	100	-	100
P9	Personalomsättning (%), personalpol mål nämnd	7,1	10,1	3,2	7,2	-	3-6
P10	Anställda antal (st)	56,4	59,6	62,8	72	-	
P11	Genusfördelning nämnd kvinna/man (%)	-	-	67/33	65/35	-	
P12	Medelålder nämnd (år)	-	-	45,9	46,3	-	
P13	Åldersfördelning nämnd, -30 (st)	-	-	4	3	-	
	30-39	-	-	13	17	-	
	40-49	-	-	26	27	-	
	50-64	-	-	23	27	-	
	65-	-	-	1	1	-	
P14a	Årsarbetskrafter för miljöbalkstillsyn	19,1	20,1	22,5	25,3	-	
P14b	Årsarbetskrafter för livsmedelskontroll	7,3	6,9	6,9	6,7	-	
P14c	Årsarbetskrafter för tillsyn serveringstillstånd	-	-	-	4,0	-	
P15a	Åa för miljöbalkstillsyn per 10 000 invånare	1,47	1,55	1,69	1,9	-	
P15b	Åa för livsmedelskontroll per 10 000 invånare	0,56	0,52	0,52	0,50	-	
P15c	Åa för tillsyn serveringstillstånd per 10 000 invånare	-	-	-	0,30	-	

Stadsbyggnadsförvaltningen

Besöksadress: Skolgatan 31A

Postadress: 901 84 Umeå

090-16 10 00

stab.shb@umea.se

www.umea.se

Ekonomi

Nr	Nyckeltal	2021	2022	2023	2024	2025	Mål
E1	Ram (tkr)	-	17658	18990	20640	-	Ram
E2	Bokslut (tkr)	-	+604	-1835	-598	-	0
E3a	Intäkt – Nämnd (tkr)	-	17468	17760	21046	-	Budget
E3b	Intäkt - Miljöbalken (tkr)	8829	9350	9784	14926	-	Budget
E3c	Intäkt - Livsmedelslagen (tkr)	4199	4270	4596	3000	-	Budget
E3d	Intäkt - Alkohollagen (tkr)	1094	1814	2525	2384	-	Budget
E4a	Kostnadstäckning - Nämnd (%)	-	-	-	-	-	
E4b	Kostnadstäckning - Miljöbalken (%)	59	56	53	67	-	
E4c	Kostnadstäckning - Livsmedel (%)	86	82	66	50	-	
E4d	Kostnadstäckning - Alkohollagen (%)	62	69	62	68	-	
E5	Intäkt för miljöbalkstillsyn per åa	422	405	453	590	-	
E6	Intäkt för livsmedelskontroll per åa	518	540	666	448	-	
E7	Debiterade tim. för miljöbalkstillsyn per åa	412	385	408	459	-	
E8	Debiterade tim. för livsmedelskontroll per åa	400	408	475	307	-	
E9a	Timtaxa miljöbalkstillsyn	1025	1050	1113	1160	-	
E9b	Timtaxa livsmedelskontroll	1293	1324	1403	1460	-	